



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВИЙ
БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГ»**

Харків
2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВИЙ
БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГ»**

для студентів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»
денної форми навчання

**Харків
2019**

Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фінансовий бізнес-консалтинг» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» денної форми навчання / уклад. Л. В. Нечипорук. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 47 с.

У к л а д а ч Л. В. Нечипорук

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 1 від 15. 01. 2019 р.)*

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019

1. ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ

Навчальна дисципліна «Фінансовий бізнес-консалтинг» передбачає опанування основ надання комплексу послуг з оптимізації фінансового управління в умовах невизначеності та ризику з метою виявлення додаткових джерел фінансування, зростання прибутковості бізнесу та оптимізації фінансових відносин з клієнтами і кредиторами, з господарюючими суб'єктами, державними органами щодо управління податками.

Головні завдання курсу:

- вивчення основ теорії ризику та практичне її використання у великих економічних системах в умовах невизначеності та ризику;

- оволодіння методами оцінки ризиків, які дають змогу оцінити рівень конкретного виду ризику за певним напрямком підприємницької діяльності, та визначити конкретні шляхи його зниження.

- засвоєння принципів прийняття ефективних управлінських рішень у ситуаціях невизначеності і ризику та формування фінансової політики організації;

- ознайомлення з методами проведення фінансової експертизи;

- розуміння засад прийняття ефективних управлінських рішень щодо пошуку джерел фінансових ресурсів, оптимізації управління капіталом організації, страхового захисту;

- оптимізація фінансових відносин з клієнтами і кредиторами, з суб'єктами господарювання, державними органами з управління податками.

У структурі дисципліни «Фінансовий бізнес-консалтинг» виокремлено два змістових модулі:

модуль I присвячено дослідженню теоретичних основ фінансового бізнес-консалтингу. Опрацювання матеріалу модулю I передбачає засвоєння теорії фінансових відносин, визначення специфіки фінансової системи та фінансової безпеки; фінансів фірми (підприємства).

Такі знання є важливою умовою та методологічним підґрунтям поглибленого розуміння економіко-правових засад

організації фінансового бізнес-консалтингу як виду послуг в умовах невизначеності та ризиків, які налаштовані на оптимізацію фінансового стану підприємства.

Модуль II «Основні напрями фінансового бізнес-консалтингу» містить теми прикладного характеру. Його предметом є: консалтинг щодо оптимізації оподаткування; фінансовий бізнес-консалтинг щодо використання інструментів фінансового ринку та бізнес-консалтинг щодо фінансової нестабільності в умовах інтернаціоналізації фінансової сфери.

Першочергові положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні стратегічного бізнес-консалтингу, міжнародного бізнес-консалтингу, кадрового бізнес-консалтингу, консалтингу бізнес-проектів.

Кращій підготовці до занять і більш глибокому засвоєнню навчального матеріалу сприяє виконання завдань для самостійної роботи: формулювання відповідей на теоретичні і тестові запитання для самоконтролю, виконання практичних завдань, підготовка рефератів, опрацювання рекомендованої літератури.

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Модуль I. Теоретичні основи фінансового бізнес-консалтингу

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ 1–2

Т е м а 1. Сутність фінансового бізнес-консалтингу

П л а н

1. Фінансовий бізнес-консалтинг як вид послуг.
2. Фінанси. Функції фінансів. Фінансові відносини. Інтереси суб'єктів фінансових відносин.
3. Фінансовий бізнес-консалтинг в умовах невизначеності та ризиків.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність фінансового бізнес-консалтингу?
2. Визначте особливості фінансового бізнес-консалтингу як виду послуг.
3. Які функції виконують фінанси?
4. Яку роль фінанси відіграють у суспільстві?
5. Специфічні ознаки фінансових категорій. Як фінансові категорії проявляються на практиці?
6. Охарактеризуйте особливості історичного розвитку системи фінансових категорій.
7. Обґрунтуйте спільність і відмінність фінансів з такими категоріями, як «гроші», «ціна», «заробітна плата» і «кредит».
8. Порівняйте інтереси суб'єктів фінансових відносин.
9. За якими критеріями здійснюється класифікація фінансових ресурсів?
10. В чому полягає специфіка фінансового бізнес-

консалтингу в умовах невизначеності та ризиків?

11. В чому полягає сутність та складові фінансового ризику?

12. Визначте особливості комплексної консультаційної послуги з перевірки належної сумлінності – Дью Ділідженс (Due Diligence, DueD, DDG)?

Практичні завдання

1. Доповніть пропущені слова текстового завдання:

а) фінансові відносини – це ... відносин, які пов'язані з ... формуванням та використанням централізованих та ... для задоволення суспільних, колективних та індивідуальних потреб;

б) фінанси є продуктом еволюції суспільних відносин, продуктом ..., а тому є історичною категорією.

2. Доповніть пропущені слова текстового завдання:

а) фінансові ресурси – це ..., які створюються в процесі розподілу, перерозподілу та використання ... та зосереджені у відповідних фондах або у не фондovій формі;

б) витрати як фінансова категорія являє собою частину ... між різними суб'єктами з приводу використання ...;

3. Доповніть пропущені слова текстового завдання:

а) фінанси визначають як ... що виникають з приводу ... валового внутрішнього продукту, а в певних умовах і національного багатства з метою ... для забезпечення розширеного відтворення та задоволення суспільних потреб;

б) доходи як фінансова категорія являє собою частину ... між різними суб'єктами з приводу формування

Тестові питання

1. Функціями фінансів є:

а) соціальна, забезпечуюча;

б) фіскальна, розподільча, регулююча;

в) контрольна, економічна, стимулююча;

- г) розподільча, відтворювальна;
- д) розподільча, контрольна;

2. Об'єктивними передумовами функціонування фінансів є:

- а) товарно-грошові відносини, існування держави, дія економічних законів;
- б) існування держави; дія закону вартості, потреби розширеного відтворення;
- в) економічний розвиток суспільства, дія економічних законів, потреби розширеного відтворення;
- г) товарно-грошові відносини, дія економічних законів;
- д) економічні відносини, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції.

3. Суть розподільчої функції охоплює:

- а) контроль за розподілом і перерозподілом валового внутрішнього продукту та національного доходу;
- б) розподіл і перерозподіл валового внутрішнього продукту та національного доходу;
- в) розподіл і перерозподіл матеріальних та трудових ресурсів;
- г) розмежування доходів між ланками бюджетної системи;
- д) створення централізованих і децентралізованих фондів.

4. Первинний розподіл ВВП – це:

- а) розподіл доданої вартості та формування первинних доходів суб'єктів розподілу;
- б) створення централізованих і децентралізованих фондів;
- в) перерозподіл доходів між сферами матеріального і нематеріального виробництва, галузями, територіями, верствами населення через бюджетну систему;
- г) контроль за розподілом і перерозподілом валового внутрішнього продукту та національного доходу;
- д) немає правильної відповіді.

5. Суть контрольної функції фінансів полягає у:

- а) контролі за ефективністю використання банківського кредиту;
- б) контролі за формуванням централізованих фондів грошових коштів;
- в) тому, що фінанси виступають інструментом контролю за формуванням і використанням доходів суб'єктів фінансових відносин;
- г) контролі за доходами юридичних осіб.
- д) немає правильної відповіді.

6. Фінансовий консультант (оцінювач бізнесу) – це фахівець, який:

- а) здійснює всебічне дослідження діяльності компанії-клієнта, її фінансового стану і становище на ринку;
- б) проводить ризик-аудит діяльності організації, оцінку ризиків кредитних портфелів, перевірку кредитних досьє клієнта;
- в) здійснює діяльність, що полягає у визначенні в грошовому вираженні вартості бізнесу в цілому, окремих активів, об'єктів інтелектуальної власності;
- г) здійснює контроль за доходами юридичних осіб.
- д) немає правильної відповіді.

7. Фінансовий консультант (аналітик) – це фахівець, який:

- а) здійснює всебічне дослідження діяльності компанії-клієнта, її фінансового стану і становище на ринку;
- б) проводить ризик-аудит діяльності організації, оцінку ризиків кредитних портфелів, перевірку кредитних досьє клієнта;
- в) здійснює діяльність, що полягає у визначенні в грошовому вираженні вартості бізнесу в цілому, окремих активів, об'єктів інтелектуальної власності;
- г) здійснює контроль за доходами юридичних осіб.
- д) немає правильної відповіді.

8. Фінансовий консультант (ризик-аналітик) – це фахівець, який:

а) здійснює всебічне дослідження діяльності компанії-клієнта, її фінансового стану і положення на ринку;

б) проводить ризик-аудит діяльності організації, оцінку ризиків кредитних портфелів, перевірку кредитних досьє клієнта;

в) здійснює діяльність, що полягає у визначенні в грошовому вираженні вартості бізнесу в цілому, окремих активів, об'єктів інтелектуальної власності;

г) здійснює контроль за доходами юридичних осіб.

д) немає правильної відповіді.

9. Фінансовий бізнес-консалтинг не спрямований на вирішення таких поточних завдань:

а) забезпечення збалансованості надходження грошових коштів

б) забезпечення платоспроможності та ліквідності підприємства,

в) забезпечення достатнього рівня рентабельності і продажів за рахунок гнучкої цінової політики і зниження витрат;

г) забезпечення оптимізації технології виробництва товарів та послуг;

д) немає правильної відповіді.

10. Фінансовий бізнес-консалтинг не спрямований на вирішення таких стратегічних завдань:

а) максимізація прибутку підприємства;

б) забезпечення інвестиційної привабливості підприємства;

в) забезпечення фінансової стійкості в довгостроковому періоді;

г) сплата максимальних податків;

д) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

Теорія фінансів: підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. Київ: Центр учб. літ., 2010. 576 с.

Фінанси: підручник / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій, та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. І. О. Лютого. Київ: Ліра-К, 2017. 720 с.

Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / В. Я. Олійник, Н. І. Шевченко, В. В. Даценко, І. В. Дем'яненко. Дніпропетровськ: ДДФА, 2012. 282 с.

Фінансове забезпечення розвитку підприємств: монографія / І. О. Бланк, Л. О. Лігоненко, Н. М. Гуляєва та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. І. О. Бланка. Київ: КНТЕУ, 2011. 343 с.

Фінансовий менеджмент: методика розв'язання практичних завдань: навч. посіб. / І. Г. Ганечко, Г. В. Ситник, В. С. Андриєць та ін. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 244 с.

Фінансовий менеджмент: підручник. / Т. А. Говорушко, Н.І. Климаш, К. В. Багацька; за заг. ред. Т. А. Говорушко. Львів: Магнолія 2006, 2014. 344 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ 3–5

Тема 2. Фінансова система та консалтинг щодо аспектів фінансової безпеки

П л а н

1. Фінансова система: сутність та складові.
2. Бюджетна система. Бюджет як фонд фінансових ресурсів.
3. Страхування. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Страховий ринок. Страхова послуга.
4. Консалтинг щодо аспектів фінансової безпеки. Складові фінансової безпеки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність та мета фінансової політики?
2. Які завдання дозволяють вирішити проведення фінансової політики?

3. Які складові формують фінансову політику?
4. Чи існує, на Вашу думку, пріоритетність окремих елементів фінансової політики на різних етапах економічного циклу розвитку держави?
5. Які існують підходи щодо розуміння сутності фінансової системи?
6. Як можна охарактеризувати сфери і ланки фінансової системи?
7. Якою є роль різних сфер та ланок фінансової системи в умовах адміністративної, перехідної та ринкової економік?
8. Які елементи формують систему управління фінансами?
9. Обґрунтуйте взаємозв'язок органів фінансового управління фінансовою системою з її сферами та ланками.
10. Які складові фінансової безпеки Вам відомі?

Практичні завдання

1. Установіть відповідність (див. табл. 1).

Табл. 1

| Код завдання | Текст завдання | № відповіді | Відповідь |
|--------------|--|-------------|--|
| А | Сфера фінансової системи – це | 1 | грошові кошти як елемент економічно-господарського обороту; |
| | | 2 | узагальнена за певними ознаками сукупність фінансових відносин; |
| | | 3 | сукупність фондів фінансових ресурсів та взаємозв'язок між ними; |
| | | 4 | виокремлена за певною ознакою частина фінансових відносин; |
| Б | Яка із складових не належить до сфери міжнародних фінансів | 1 | фінанси іноземних компаній та фізичних осіб; |
| | | 2 | міжнародний фінансовий ринок; |
| | | 3 | державні і місцеві бюджети; |
| | | 4 | державні цільові фонди. |

2. Доповніть пропущені слова текстового завдання.

Фінансова система – це сукупність ... , що мають особливості в створенні та використанні ... фондів фінансових ресурсів, які зосередженні у розпорядженні держави, нефінансового сектору економіки, окремих фінансових інститутів і населення для виконання покладених на неї ..., а також для задоволення економічних та соціальних потреб.

3. Задача. Майно застраховане на суму 310 000 грн. Умовами страхової угоди передбачено франшизу 3 %. Розрахувати розмір страхових виплат за умовної та безумовної франшизи, якщо: а) збиток страхувальника складає 45600 грн; б) збиток страхувальника складає 85000 грн.

Тестові питання

1. За внутрішньою будовою фінансова система – це:

- а) система грошових відносин тієї чи іншої держави;
- б) сукупність фінансових органів та інституцій, яка характеризує систему управління фінансами;
- в) сукупність фондів фінансових ресурсів та взаємозв'язок між ними;
- г) система органів державного правління.
- д) сукупність відокремлених і взаємопов'язаних сфер і ланок фінансових відносин, які відображають специфічні форми і методи розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту.

2. За організаційною структурою фінансова система – це:

- а) сукупність фінансових органів та інституцій, яка характеризує систему управління фінансами;
- б) сукупність фінансових органів та інституцій, які управляють грошовими потоками;
- в) сукупність фондів фінансових ресурсів та взаємозв'язок між ними;
- г) сукупність відокремлених і взаємопов'язаних сфер і ланок фінансових відносин, які відображають специфічні форми

і методи розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту;

д) система органів державного правління.

3. З яких елементів складається фінансова система за внутрішньою будовою:

а) рівнів, сфер та ланок;

б) етапів та ланок;

в) сфер та ланок;

г) рівнів та ланок;

д) органів і інститутів.

4. Головною метою фінансової політики є:

а) перерозподіл фінансових ресурсів між окремими верствами населення, галузями регіонами;

б) забезпечення фінансовими ресурсами реалізації державних програм економічного та соціального розвитку;

в) управління фінансовою діяльністю держави та інших суб'єктів економіки внутрішніми заходами;

г) встановлення раціонального, з погляду держави, розподілу та використання фінансових ресурсів;

д) немає правильної відповіді.

5. Фінансова система – це:

а) фінанси держави;

б) державний бюджет;

в) сукупність децентралізованих фінансів;

г) грошові фонди разом з банківською системою;

д) немає правильної відповіді.

6. Дефіцит державного бюджету створюються, якщо:

а) сума активів держави перевищує розміри його зобов'язань;

б) сума витрат держави перевищує суму податкових надходжень;

в) витрати держави скорочуються;

г) сума податкових надходжень скорочується;

д) немає правильної відповіді.

7. Стан забезпечення платоспроможності держави з урахуванням балансу доходів і видатків державного й місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів – це:

- а) бюджетна безпека;
- б) грошово-кредитна безпека;
- в) валютна безпека;
- г) боргова безпека;
- д) безпека страхового ринку.

8. Стан грошово-кредитної системи, який характеризується стабільністю грошової одиниці, доступністю кредитних ресурсів та таким рівнем інфляції, що забезпечує економічне зростання та підвищення реальних доходів населення – це:

- а) бюджетна безпека;
- б) грошово-кредитна безпека;
- в) валютна безпека;
- г) боргова безпека;
- д) безпека страхового ринку.

9. Стан курсоутворення, що створює оптимальні умови для поступального розвитку вітчизняного експорту, безперешкодного припливу в країну іноземних інвестицій, інтеграції України до світової економічної системи, а також максимально захищає від потрясінь на міжнародних валютних ринках – це:

- а) бюджетна безпека;
- б) грошово-кредитна безпека;
- в) валютна безпека;
- г) боргова безпека;
- д) безпека страхового ринку.

10. Рівень внутрішньої та зовнішньої заборгованості з урахуванням вартості її обслуговування й ефективності використання внутрішніх і зовнішніх запозичень та оптимального співвідношення між ними, достатній для вирішення нагальних соціально-економічних потреб, що не загрожує

втратою суверенітету і руйнуванням вітчизняної фінансової системи – це:

- а) бюджетна безпека;
- б) грошово-кредитна безпека;
- в) валютна безпека;
- г) боргова безпека;
- д) безпека страхового ринку.

Список рекомендованої літератури

Власюк О. С. Актуальні проблеми фінансової безпеки України в умовах посткризової трансформації: монографія. Київ, 2014. 432 с.

Срмошенко М. М., Горячева К. С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство: монографія. Київ: Національна академія управління, 2010. 232 с.

Концепція забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері: розпорядження КМУ від 15 серп. 2012 р. № 569-р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-p>

Концепція фінансової безпеки України (проект) URL: www.ufin.com.ua/konceptcia/008.doc

Луцик-Дубова Т. О. Основні пріоритети зміцнення фінансової безпеки України. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки.* 2012. Вип. 22(2). С. 277-283.

Модельовання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство: монографія / за ред. В. М. Геєця. Харків: ХНЕУ, 2006. 240 с.

Нечипорук Л. В. Посилення загроз фінансовій безпеці держави в умовах фінансової глобалізації. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України.* 2012. № 1. С. 281-298.

Смоквіна Г. А. Фінансова безпека як стратегічна складова економічної безпеки України. *Економіка: реалії часу.* 2014. № 3. С. 30-36.

Сухоруков А. І. Система економічної безпеки держави / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.С. Сухорукова, Нац. ін-т міжнар. безпеки при РНБО України. Київ, 2010. 685 с.

Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.О. Єпіфанова. Суми: УАБС НБУ, 2009. 295 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6–8

Тема 3. Фінансовий бізнес-консалтинг функціонування суб'єктів господарювання

П л а н

1. Фінанси фірми (підприємства). Фінансові ресурси підприємства.
2. Фінансові результати діяльності підприємства. Консалтинг щодо оптимізації фінансового стану підприємства.
3. Форми фінансово-промислових корпоративних об'єднань (ФПКО). Види фінансових груп. Специфіка злиттів та поглинань M&A (Mergers & Acquisitions).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте систему внутрішніх і зовнішніх фінансових відносин на підприємстві.
2. Дайте характеристику видів діяльності та грошових надходжень підприємств.
3. Дайте визначення доходів, витрат і прибутку підприємства?
4. Назвіть види прибутку.
5. У чому полягають особливості формування та розподілу прибутку?
6. Які неприбуткові організації Ви знаєте?
7. Охарактеризуйте особливості створення, формування майна, відповідальності засновників, управління та фінансової роботи на підприємствах різних організаційно-правових форм.

Практичні завдання

На основі даних про фінансово-господарську діяльність підприємств визначити розмір валового прибутку (*див. табл. 2*).

Табл. 2

| № з/п | Показник | Підприємства | | |
|-------|---|--------------|--------|--------|
| | | А | Б | В |
| 1 | Виручка від реалізації, тис. грн | 273000 | 321420 | 359000 |
| 2 | Собівартість реалізованої продукції | 163800 | 204800 | 225340 |
| 3 | Акцізний податок, тис. грн | 27800 | - | 18920 |
| 4 | Адміністративні витрати, тис. грн | 4800 | 6200 | 7960 |
| 5 | Фінансові доходи підприємства, тис. грн | 32600 | 19600 | 30680 |
| 6 | Фінансові витрати, тис. грн | 11500 | 12080 | 16432 |
| 7 | Амортизаційні відрахування, тис. грн | 17740 | 15760 | 20280 |
| 8 | Доходи від реалізації оборотних активів, тис. грн | 19600 | 24600 | 26180 |
| 9 | Дохід від операційної оренди, тис. грн | 11380 | 20340 | 9600 |
| 10 | Витрати на збут, тис. грн | 7680 | 5980 | 10200 |
| 11 | Дохід від спільної діяльності, тис. грн | 18900 | 21400 | - |
| 12 | Одержано штрафи та неустойки, тис. грн | 2400 | 6010 | 5400 |
| 13 | Втрати від надзвичайних подій, тис. грн | 3340 | 4700 | 8220 |

Тестові питання

1. До складу фінансів суб'єктів господарювання входять:

- а) ринок кредитних ресурсів;
- б) фінанси самозайнятого населення;
- в) фінанси комерційних підприємств і організацій;
- г) ринок цінних паперів;
- д) ринок грошей.

2. Капітал, створений шляхом накопичення прибутку фірми, – це її:

- а) основний капітал;
- б) власний капітал;
- в) інтелектуальний капітал;
- г) оборотний капітал;
- д) залучений капітал.

3. Ефективне управління фінансовою діяльністю підприємства забезпечується реалізацією ряду принципів:

- а) інтегрованість із загальною системою управління підприємством;
- б) комплексний характер формування управлінських рішень;
- в) високий динамізм управління; варіативність підходів до розробки окремих управлінських рішень;
- г) орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства;
- д) всі відповіді вірні.

4. Головною метою фінансового бізнес-консалтингу щодо діяльності підприємства є:

- а) забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному і перспективному періоді;
- б) комплексний характер формування управлінських рішень;
- в) високий динамізм управління; варіативність підходів до розробки окремих управлінських рішень;
- г) орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства;
- д) немає вірної відповіді.

5. У процесі реалізації своєї головної мети фінансовий бізнес-консалтинг щодо діяльності підприємства спрямований на рішення наступних основних завдань:

- а) забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів відповідно до задач розвитку підприємства в майбутньому періоді;

- б) забезпечення максимізації прибутку підприємства при рівні фінансового ризику, що передбачається;
- в) забезпечення мінімізації рівня фінансового ризику при рівні прибутку, що передбачається;
- г) забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку.
- д) всі відповіді вірні.

6. Фінансова політика підприємства складається з наступних елементів (частин):

- а) кредитна політика – політика у взаєминах з банками, або по відношенню до кредитів взагалі;
- б) політика щодо управління витратами (метод регулювання витрат, класифікація витрат, частка постійних витрат у собівартості);
- в) облікова політика, податкова політика та податкове планування, (необхідно мінімізувати податкові платежі але не на шкоду іншим напрямками, виробництвам); дивідендна політика;
- г) політика управління грошовими коштами (у тому числі оборотними активами) та інвестиційна політика (найбільш ефективна з фінансової точки зору);
- д) всі відповіді вірні.

7. Політика підприємства щодо управління витратами (метод регулювання витрат, класифікація витрат, частка постійних витрат у собівартості) – є складовою:

- а) кредитної політики;
- б) податкової політики;
- в) інвестиційної політики;
- г) політика управління грошовими коштами;
- д) фінансової політики.

8. Політика підприємства щодо оптимізації податкових платежів – є складовою:

- а) кредитної політики;
- б) управління витратами;
- в) інвестиційної політики;

- г) політика управління грошовими коштами;
- д) фінансової політики.

9. Політика підприємства щодо оптимізації взаємовідносин з банками, або по відношенню до кредитів взагалі – є складовою:

- а) управління витратами;
- б) податкової політики;
- в) інвестиційної політики;
- г) політика управління грошовими коштами;
- д) фінансової політики.

10. Ефективне управління фінансовою діяльністю підприємства забезпечується реалізацією ряду принципів:

- а) інтегрованість із загальною системою управління підприємством;
- б) комплексний характер формування управлінських рішень;
- в) високий динамізм управління та варіативність підходів до розробки окремих управлінських рішень;
- г) орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства.
- д) всі відповіді вірні.

Список рекомендованої літератури

Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682. Дата оновлення: 23.03.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12> (дата звернення 26.02.2018).

Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навчальний посібник / В. Я. Олійник, Н. І. Шевченко, В. В. Даценко, І. В. Дем'яненко. Дніпропетровськ: ДДФА, 2012. 282 с.

Фінансове забезпечення розвитку підприємств: монографія / І. О. Бланк та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. І. О. Бланка. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 343.

Фінансовий менеджмент: методика розв'язання практичних завдань: навч. посіб. / І. Г. Ганечко, Г. В. Ситник, В. С. Андрієць та ін. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 244 с.

Модуль II. Основні напрями фінансового бізнес-консалтингу

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9–11

Тема 4. Податкова система держави. Консалтинг щодо оптимізації оподаткування

П л а н

1. Податки. Податкова система. Податкові відносини. Принципи оподаткування. Функції податків.
2. Прямі податки та непрямі податки.
3. Державні податки. Місцеві податки та збори.
4. Фіскальна політика. Консалтинг щодо оптимізації оподаткування.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення категорії податків. Обґрунтуйте їх значення у фінансовій системі держави.
2. Назвіть основні елементи податку. Продемонструйте на прикладі відмінність між суб'єктом і носієм податку.
3. Охарактеризуйте й обґрунтуйте взаємозв'язок і суперечливість функцій податку.
4. Як класифікуються податки? Чим визначається співвідношення прямих і непрямих, загальнодержавних і місцевих податків в державі?
5. Які податки і збори відносяться до загальнодержавних? До місцевих?
6. Структуруйте систему оподаткування у розрізі оподаткування фізичних і юридичних осіб.

7. Які основні функції виконують податки? Які Ви знаєте інші функції податків?

8. За якими ознаками класифікуються податки?

9. Дайте характеристику прямим і непрямим податкам. У чому відмінність між загальнодержавними і місцевими податками та зборами?

10. На яких принципах базується податкова система України?

11. У чому зміст і значення податкової політики? Якими критеріями визначається її ефективність?

12. На яких засадах базується спрощена система оподаткування?

Практичні завдання

Задача 1. На основі даних про фінансово-господарську діяльність підприємств (див. табл. 3) визначити розмір прибутку до оподаткування і суму податку на прибуток (ставка податку – 18%).

Табл. 3

| № з/п | Показник | Підприємства | | |
|-------|--|--------------|--------|--------|
| | | А | Б | В |
| 1 | Виручка від реалізації, тис. грн | 136500 | 160710 | 179500 |
| 2 | Собівартість реалізованої продукції | 81900 | 102400 | 112670 |
| 3 | Адміністративні витрати, тис. грн | 2400 | 3100 | 3980 |
| 4 | Фінансові доходи підприємства, тис. грн. | 16300 | 9800 | 15340 |
| 5 | Фінансові витрати, тис. грн | 750 | 1040 | 3216 |
| 6 | Амортизаційні відрахування, тис. грн | 8870 | 7880 | 10140 |
| 7 | Дивіденди одержані, тис. грн | 9800 | 12300 | 13090 |
| 8 | Дохід від операційної оренди, тис. грн | 5690 | 10170 | 4800 |
| 9 | Витрати на збут, тис. грн | 3840 | 2990 | 5100 |
| 10 | Одержано штрафи та неустойки, тис. грн | 1200 | 3005 | 2700 |
| 11 | Втрати від надзвичайних подій, тис. грн | 1670 | 2350 | 4110 |

Задача 2. Митна вартість тютюнових виробів, що ввозяться в країну складає 1000 доларів. Ставка імпортного мита відповідно до Єдиного митного тарифу – 15 %, митний збір за оформлення товару – 0,2 % митної вартості. Ставка акцизного збору – 35 %, ставка ПДВ – 20 %.

Обмінний курс на момент подання документів на митниці становить 798 грошових одиниць за 100 доларів.

Розрахувати суму імпортного мита, митного збору, акцизного збору і ПДВ, а також загальну суму, що підлягає сплаті на митниці при перетині митного кордону.

Задача 3. Розрахуйте податкову знижку* страхувальнику за договором довгострокового накопичувального страхування

* *Податкова знижка – це документально підтверджена сума (вартість) витрат платника податку – резидента у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів – фізичних або юридичних осіб протягом звітного року, на яку дозволяється зменшення його загального річного оподаткованого доходу, одержаного за наслідками такого звітного року у вигляді заробітної плати (ст. 14.1.170 Податкового Кодексу України).*

Податковим кодексом України передбачено податкові знижки для фізичної особи, що здійснили витрати на довгострокове страхування життя, якщо вона: є резидентом України; отримує офіційно нараховану заробітну плату (ст. 166.4.2. Податкового Кодексу України); має Договір довгострокового страхування життя та його витрати, підтверджені відповідними платіжними та розрахунковими документами (ст. 166.2.1. Податкового Кодексу України) та відповідно до ст.166.3.5 Податкового кодексу України. При цьому податкова знижка не може перевищувати суми місячного прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 грн (пункт 169.4.1 ст.169 Податкового Кодексу України). Якщо за договором страхування застрахованим є сам страхувальник, він може отримати повну суму можливої податкової знижки. Якщо ж страхувальник бажає застрахувати членів сім'ї першого ступеня споріднення (чоловік/дружина, діти в т.ч. усиновлені, батьки) – розмір податкової знижки не може перевищувати 50% від можливої податкової знижки на кожного з таких членів сім'ї.

життя за умов, що його річний дохід становив 180000 грн, а розмір річного страхового платежу – 12000 грн.

Тестові питання

1. *Обов'язкові платежі фізичних та юридичних осіб до бюджетів, здійснювані у порядку і на умовах, що визначаються законодавчими актами країни – це:*

- а) об'єкт оподаткування;
- б) база оподаткування;
- в) податки;
- г) ставка податку;
- д) мито.

2. *Податок, що стягується митницею на товари та інші предмети, які переміщуються через митний кордон України, – це:*

- а) акцизний податок;
- б) мито;
- в) податок на прибуток;
- г) податок на додану вартість;
- д) податок на доходи фізичних осіб.

3. *Хто є платниками податку на доходи фізичних осіб?*

- а) фізична особа – резидент, яка отримує доходи як з джерела їх походження;
- б) юридичні особи, що отримують доходи з джерелом походження;
- в) платники єдиного податку;
- г) фізичні та юридичні особи, власники нерухомого майна;
- д) вірна відповідь відсутня.

4. *Податок на додану вартість належить до:*

- а) прогресивних прибуткових податків;
- б) податків на товар;
- в) податків на майно;

- г) податків на дохід корпорацій;
- д) вірна відповідь відсутня.

5. Платниками податку на додану вартість – є:

- а) власники земельних ділянок, земельних часток та землекористувачі;
- б) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку на додану вартість;
- в) фізичні особи, які отримують доходи як з джерела їх походження в країні, так і іноземні доходи;
- г) особа, яка виробляє підакцизні товари (продукцію) на митній території країни;
- д) вірна відповідь відсутня.

6. Платниками акцизного податку є:

- а) сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського виробництва за попередній податковий рік дорівнює або перевищує 75%
- б) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку;
- в) фізична особа (резидент та нерезидент), яка отримує доходи;
- г) особа, яка виробляє підакцизні товари (продукцію) на митній території країни;
- д) вірна відповідь відсутня.

7. Непрямі податки встановлюються:

- а) на землю;
- б) на доходи фізичних та юридичних осіб;
- в) на транспортні засоби;
- г) на товари та послуги у вигляді надбавки до ціни або тарифу;
- д) вірна відповідь відсутня.

8. Надлишковий податковий тягар виникає, якщо:

- а) споживачі змушені сплачувати крім прибуткового податку, ще й потоварні податки;

б) потоварне оподаткування призводить до скорочення обсягу виробництва даного товару та зменшення бюджетних надходжень;

в) оподаткування підриває стимули до праці;

г) деякі продавці не в змозі сплачувати податки;

д) вірна відповідь відсутня.

9. Оподаткування базується на принципах, головним з яких не є:

а) рівномірність та зворотність;

б) визначеність, зручність та дешевизна;

в) визначеність та дешевизна;

г) рівномірність, визначеність, зручність та дешевизна;

д) вірна відповідь відсутня.

10. Можливості податкової оптимізації оцінюються на основі податкового аналізу (tax due diligence), що передбачає:

а) об'єкт оподаткування;

б) базу оподаткування;

в) податки;

г) ставку податку;

д) детальний аналіз податкових ризиків; сум обчислених податкових платежів та їх динаміки; сум сплачених податків та їх динаміки; показників податкової та (або) бухгалтерської (фінансової) звітності.

Список рекомендованої літератури

Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20120612> (дата звернення 26.02.2018).

Теорія фінансів: підручник / за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. Київ: Центр учб. літ., 2010. 576 с.

Фінанси. Підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. І.О. Лютого. Київ: Ліра-К, 2017. 720 с.

Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч.

посіб. / В. Я. Олійник, Н. І. Шевченко, В. В. Даценко, І. В. Дем'яненко. Дніпропетровськ: ДДФА, 2012. 282 с.

Фінансовий менеджмент: методика розв'язання практичних завдань: навч. посіб. / І.Г. Ганечко, Г.В. Ситник, В.С. Андрієць та ін. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 244 с.

Фінансовий менеджмент: підручник. / Т. А. Говорушко, Н. І. Климаш, К. В. Багацька; за заг. ред. Т. А. Говорушко. Львів: Магнолія 2006, 2014. 344 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12–14

Тема 5. Фінансовий бізнес-консалтинг щодо використання інструментів фінансового ринку

П л а н

1. Фінансовий ринок: сутність, його функції, економічна роль.
2. Ринок грошей і ринок капіталів (ринок кредитних ресурсів і ринок цінних паперів).
3. Фінансовий бізнес-консалтинг щодо кредитно-банківської системи
4. Фінансовий бізнес-консалтинг щодо ринку цінних паперів та фондової біржі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Питання для самоконтролю

1. Фінансовий ринок: сутність, його функції, економічна роль.
2. Структуризація фінансового ринку за часовою ознакою та в інституціональному розрізі, за групами та видами фінансових активів.
3. Суб'єкти фінансового ринку в розрізі його сегментів.
4. Елементи інфраструктури фінансового ринку.
5. Фінансові інструменти як об'єкти фінансового ринку, їх класифікація.

6. Цінні папери як інструменти фінансового ринку, їх ознаки, властивості, функції.

7. Види цінних паперів. Емісійні та неемісійні цінні папери.

8. Ринок цінних паперів: функції, види, державне регулювання і саморегулювний механізм. Особливості діяльності та функції саморегулювних організацій.

9. Фондова біржа, її статус та функції.

Практичні завдання

Задача 1. Акціонерним товариством зареєстровано 10 тис. звичайних акцій, з яких 9 тис. було продано акціонерам. Через декілька місяців товариство викупило в інвесторів 1500 акцій. Із закінченням звітного періоду зборами акціонерів прийняте рішення про розподіл у якості дивідендів 17000 тис. грн прибутку.

Визначити дивіденди на одну акцію.

Задача 2. Статутний капітал акціонерного товариства «АРОМАТ» у розмірі 20 млн грн розподілений на 900 звичайних і 100 привілейованих акцій. Фіксована ставка дивіденду за привілейованими акціями – 25,0 % . Обсяг прибутку до розподілу між акціонери ми становить 2,5 млн грн.

Визначити суму дивідендів, яку одержали власники звичайних і привілейованих акцій.

Задача 3. Курсова ціна акції, розміщеної за номіналом 12 тис. грн у перший рік після емісії становила 24 тис. грн.

Визначити додаткову прибутковість цінного папера.

Тестові питання

1. За формою фінансових ресурсів фінансовий ринок поділяється на:

- а) ринок грошей і ринок капіталів;
- б) ринок грошей і ринок економічних ресурсів;
- в) ринок капіталів і ринок економічних ресурсів;
- г) ринок акцій та ринок облігацій;
- д) вірна відповідь відсутня.

2. Інституціональну структуру кредитно-банківської системи утворюють:

- а) центральний банк країни та комерційні банки;
- б) спеціальні небанківські фінансово-кредитні установи, які виконують окремі функції або обслуговують окремі галузі економіки;
- в) кредитні спілки, страхові компанії, пенсійні фонди, інвестиційні компанії тощо;
- г) комерційні банки; кредитні спілки, страхові компанії, пенсійні фонди, інвестиційні компанії тощо;
- д) центральний банк країни; комерційні банки; спеціальні небанківські фінансово-кредитні установи.

3. До комерційного кредиту належить:

- а) довгострокова позика, що надається для придбання землі;
- б) кредит банку юридичним особам;
- в) випуск облігацій державних позик;
- г) продаж товару одним підприємством іншому з відстроченням платежу;
- д) будь-який кредит.

4. Система заходів регулювання майбутніх цінкових ризиків через купівлю-продаж строкових біржових контрактів – це:

- а) хеджування;
- б) опціон;
- в) спекуляція;
- г) страхування;
- д) ф'ючерсний контракт.

5. Вексель є знаряддям одного з видів кредиту, а саме:

- а) комерційного;
- б) банківського;
- в) державного;
- г) міжнародного;
- д) іпотечного.

6. До умов надання кредиту не належить:

- а) терміновість;
- б) платність;
- в) забезпеченість;
- г) зворотність;
- д) прибутковість.

7. Національному банку України не притаманна функція:

- а) емісія грошей;
- б) визначення облікової ставки;
- в) резервування кредитних ресурсів комерційних банків;
- г) забезпечення грошово-кредитної політики;
- д) фінансовий лізинг.

8. Банківська система не включає:

- а) національний банк;
- б) комерційні банки;
- в) інвестиційні фонди;
- г) кредитні спілки;
- д) регіональні банки.

9. Одна з властивостей цінного паперу не характеризує акцію, а саме:

- а) є безстроковим цінним папером;
- б) надає право на участь в управлінні діяльністю емітента;
- в) надає право на отримання постійного фіксованого доходу;
- г) надає право на частину майна в разі ліквідації акціонерного товариства
- д) засвідчує відносини співволодіння.

10. Акція відрізняється від облигації тим, що:

- а) може бути продана тільки одноразово;
- б) не має строку дії;
- в) є більш цінним папером, ніж облигація;
- г) продається на ринку цінних паперів;
- д) є менш цінним папером, ніж облигація.

Список рекомендованої літератури

Теорія фінансів: підручник / за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. Київ: Центр учб. літ., 2010. 576 с.

Фінанси: підручник / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій, та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. І.О. Лютого. Київ: Ліра-К, 2017. 720 с.

Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / В. Я. Олійник, Н. І. Шевченко, В. В. Даценко, І. В. Дем'яненко. Дніпропетровськ: ДДФА, 2012. 282 с.

Фінансовий менеджмент: методика розв'язання практичних завдань: навч. посіб. / І.Г. Ганечко, Г.В. Ситник, В.С. Андриєць та ін. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 244 с.

Фінансовий менеджмент: підручник. / Т. А. Говорушко, Н.І. Климаш, К. В. Багацька; за заг. ред. Т. А. Говорушко. Львів: Магнолія 2006, 2014. 344 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 15–17

Тема 6. Фінансовий бізнес-консалтинг в умовах інтернаціоналізації фінансової сфери

П л а н

1. Інтернаціоналізація фінансової сфери. Глобальний фінансовий простір.
2. Глобалізація фінансового ринку. Фінансова глобалізація.
3. Фінансовий бізнес-консалтинг щодо фінансової нестабільності. Передумови фінансової нестабільності.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Питання для самоконтролю

1. З точки зору яких аспектів розуміють категорію «міжнародні фінанси»?

2. Назвіть об'єкти та суб'єкти міжнародних фінансів. Охарактеризуйте суб'єктів міжнародних фінансів згідно з вітчизняним законодавством.

3. Охарактеризуйте розподільчу функцію міжнародних фінансів, об'єктивні закономірності та суб'єктивні чинники її дії.

4. Дайте визначення міжнародних валютно-фінансових потоків. В яких напрямках вони «рухаються»?

5. Охарактеризуйте сутність фінансових операцій як основи міжнародних валютно-фінансових потоків.

6. Охарактеризуйте діяльність Міжнародного валютного фонду (МВФ). Які види кредитів він надає?

7. Які форми прояву має інтернаціоналізація фінансової сфери?

8. Визначте ознаки глобалізації фінансового ринку.

10. Які форми прояву має фінансова глобалізація?

11. Визначте передумови фінансової нестабільності в умовах фінансової глобалізації.

12. Які питання є актуальними в контексті фінансового бізнес-консалтингу щодо фінансової нестабільності?

Практичні завдання

Завдання. Здійсніть SWOT-аналіз ситуації, врахуйте, що фінансова глобалізація має як позитивні, так і негативні наслідки (див. табл. 4 для SWOT-аналізу).

Табл. 4

| | Позитивний вплив | Негативний вплив |
|---|---|---------------------------------------|
| Внутрішнє середовище (чинники, що підконтрольні суб'єкту) | Визначити сильні сторони (чинники) | Визначити слабкі сторони (чинники) |
| Зовнішнє середовище (чинники, що не підконтрольні суб'єкту) | Визначити можливості (чинники–сприяння) | Визначити загрози (чинники–перешкоди) |

Ситуація для аналізу:

у разі потреби в зовнішньому фінансуванні держава може залучити позичку МВФ.

Тестові питання

1. Інтернаціоналізація фінансової сфери на сучасному етапі не розгортається по напрямку:

- а) інтернаціоналізація фінансових послуг;
- б) зростання міжнародних потоків акціонерного капіталу;
- в) посилення потоків боргових обов'язків, головними індикаторами яких є рівні процентних ставок і валютні курси;
- г) посилення ролі центральних банків;
- д) інтернаціоналізація фінансових послуг з проникненням в економіку країн, що розвиваються, іноземних банків та інших фінансових установ.

2. До внутрішніх властивостей глобального фінансового ринку не належать:

- а) міжнародні масштаби здійснення угод і, відповідно, транскордонне перетікання капіталу;
- б) діяльність транснаціональних банків, глобальних транснаціональних корпорацій як суб'єктів ринку;
- в) доступність для інвесторів і позичальників;
- г) безперервність процесів інвестування, кредитування, торгівлі валютою та цінними паперами; використання глобальних електронних мереж
- д) діяльність комерційних банків, інвестиційних фондів і компаній, пенсійних і страхових фондів як суб'єктів ринку.

3. Характерними рисами міжнародного фінансового ринку не є:

- а) значний обсяг фінансових ресурсів та операцій;
- б) глобальність (відсутність територіальних обмежень);
- в) цілодобовий режим здійснення операцій;
- г) широкий діапазон фінансових інструментів та високий рівень використання інформаційних технологій;
- д) унеможливлення світових фінансових криз.

4. На динаміку валютних курсів безпосередньо не впливають:

- а) попит і пропозиція на валютному ринку;
- б) рівень світових цін;
- в) стан платіжного балансу держави;
- г) стан внутрішнього ринку та інфляційні очікування;
- д) вірна відповідь відсутня.

5. Можливість для нерезидентів вільно обмінювати зароблену в даній країні валюту на будь-яку іноземну та здійснювати перекази цієї валюти за кордон характеризує один з видів конвертованості, а саме:

- а) повна;
- б) часткова;
- в) зовнішня;
- г) обмежена;
- д) вірна відповідь відсутня.

6. Єрвалютний ринок – це:

- а) ринок, де здійснюються валютні операції банками країн Євросоюзу;
- б) валютний ринок країн Євросоюзу, на якому здійснюються операції в доларах;
- в) частина ринку позичкового капіталу, на якому здійснюються депозитні операції в іноземній валюті за межами країн-емітентів цих валют;
- г) ринок, на якому здійснюються операції виключно в євро;
- д) вірна відповідь відсутня.

7. Помітне зниження ціни долара в іноземних валютах впливає на величину експорту та імпорту США в таких напрямках:

- а) експорт та імпорт зростуть;
- б) експорт зросте, а імпорт знизиться;
- в) експорт та імпорт знизяться;
- г) експорт знизиться, а імпорт зросте;
- д) вірна відповідь відсутня.

8. До основних економічних функцій валютного курсу не належить:

- а) подолання національної обмеженості валют окремих країн;
- б) зіставлення умов та результатів виробництва різних країн;
- в) порівняння національних цін на товари та послуги зі світовими;
- г) співвідношення купівельної спроможності національних валют;
- д) вірна відповідь відсутня.

9. Щодо тривалості залучення коштів та характеру їх використання структура міжнародного ринку цінних паперів розглядається у декількох аспектах, а саме:

- а) міжнародний ринок боргових цінних паперів та міжнародний ринок титулів (прав) власності;
- б) міжнародний ринок боргових цінних паперів та ринок суверенних боргів;
- в) міжнародний ринок титулів (прав) власності та ринок суверенних боргів;
- г) ринок суверенних боргів;
- д) ринок приватних боргів.

10. Залежно від типу емітента структура міжнародного ринку цінних паперів розглядається у декількох аспектах:

- а) ринок суверенних боргів та ринок приватних боргів;
- б) міжнародний ринок боргових цінних паперів та ринок суверенних боргів;
- в) міжнародний ринок титулів (прав) власності та ринок суверенних боргів;
- г) міжнародний ринок боргових цінних паперів та міжнародний ринок титулів (прав) власності;
- д) міжнародний ринок боргових цінних паперів.

Список рекомендованої літератури

Хватов Ю. Ю. Міжнародні фінанси: зб. завдань для самост. роботи та контролю знань. Дніпропетровськ, 2012. 90 с.

Міжнародні фінанси: навч. посіб. 5-те вид. перероб. та доп. / за ред. Ю. Г. Козака. Київ – Катовіце: Центр учб. літ., 2014. 348 с.

Шило В. П., Доровська С. С. Іванова Н. С., Ільїна С. Б. Міжнародні фінанси: за модульною системою: теорет.-практ. посіб. (рек. МОН України). 2-ге вид. Київ, 2010. 346 с.

Якушик І. Д., Савчук В. І., Савчук Н. В. Міжнародні фінанси: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ: КНЕУ, 2014. 547 с.

Нечипорук Л. В. Посилення загроз фінансовій безпеці держави в умовах фінансової глобалізації. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 1. С. 281-298.

Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні): підручник для студ. вищ. навч. закл. / В. О. Онищенко; за ред. В. О. Онищенка. Київ: ЦУЛ, 2016. 599 с.

3. ЗАГАЛЬНИЙ СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144. Дата оновлення: 16.11.2017. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 26.02.2018).

Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20120612> (дата звернення 26.02.2018).

Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682. Дата оновлення: 23.03.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12> (дата звернення 26.02.2018).

Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної ради*. 1996. № 36. Ст. 164. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр>

Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64. Дата оновлення: 09.11.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (дата звернення 26.02.2018).

Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646. Дата оновлення: 08.06.2017. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення 26.02.2018).

Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. Дата оновлення: 16.10.2012. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення 26.02.2018).

Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 07.12.2017. URL:

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 26.02.2018).

Підручники

Страхові послуги: підручник / С. С. Осадець, Т. А. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; кер. авт. кол. і наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. Київ: Київ. нац. екон. ун-т, 2007. 464 с.

Теорія фінансів: підручник / за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. Київ: Центр учб. літ., 2010. 576 с.

Фінанси: підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. І.О. Лютого. Київ: Ліра-К, 2017. 720 с.

Фінансовий менеджмент: підручник / Т. А. Говорушко, Н. І. Клиماش, К. В. Багацька; за заг. ред. Т. А. Говорушко. Львів: Магнолія 2006, 2014. 344 с.

Навчальні посібники

Лук'янова В. В., Головач Т. В. Економічний ризик: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 462 с.

Дема Д. І., Віленчук О. М., Дем'янюк І. В. Страхові послуги: навч. посіб. / за заг. ред. Д. І. Демі. 2-ге вид. перероб. та допов. Київ: Алерта 2013, 526 с.

Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / В. Я. Олійник, Н. І. Шевченко, В. В. Даценко, І. В. Дем'яненко. Дніпропетровськ: ДДФА, 2012. 282 с.

Фінансовий менеджмент: методика розв'язання практичних завдань: навч. посіб. / І. Г. Ганечко, Г. В. Ситник, В. С. Андрієць та ін. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 244 с.

Монографії

Вітлінський В. В., Маханець Л. Л. Ризикологія в зовнішньоекономічній діяльності. Київ: КНЕУ, 2008. 432 с.

Томас Л. Бартон. Риск-менеджмент. Практика ведущих компаній: пер с англ. / Томас Л. Бартон, Уильям Г. Шенкир, Пол Л. Уокер. Москва: Вільямс, 2008. 208 с.

Фінансове забезпечення розвитку підприємств: монографія / І. О. Бланк та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. І. О. Бланка. Київ: КНТЕУ, 2011. 343 с.

Статті

Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Система показників оцінки фінансової надійності страховика. *Фінанси України* 2017. № 6. С. 74-86.

Кашуба В. М. Риск-менеджмент как система управления финансовыми рисками компании. *ЭТАП: экономическая теория, анализ, практика*. 2012. № 2. С. 68-83.

Нечипорук Л. В. Попит, пропозиція та рівновага на ринку страхових послуг. *Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2015. Вип. № 5. С. 911-916.

Нечипорук Л. В. Теорія та практика медичного страхування в Україні. *Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2015. Вип. № 6. С. 751-755.

Нечипорук Л. В. До визначення поняття «страхова група». *Вісник НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. 2013. Вип. 4 (15). С. 35-43.

Нечипорук Л. В. Інституціональні зміни та їх вплив на діяльність суб'єкта господарювання // *Фінансова поведінка суб'єктів господарювання в умовах кризових явищ і ризиків*: кол. монографія. Харків: ТОВ «ДісаПлюс», 2018. С. 82-95.

Нечипорук Л. В., Лордкипанидзе Л. Особенности формирования страхового рынка в контексте создания правовой экономики (на примере Украины и Грузии). *Економічна теорія та право*. 2015. Вип. 1 (20).

Нечипорук Л. В. Фінансова інклюзія в контексті страхових послуг. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. № 3. С. 411-417. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i26.143994>

Нечипорук Л. В. Теоретичні аспекти дослідження потреб споживачів страхових послуг. *Вісник НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна

теорія та право. 2014. Вип. 2 (17). С. 127-137.

Нечипорук Л. В., Доброрез О. Г. Страхування та його роль у процесі управління кредитним ризиком. *Вісник НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. 2014. Вип. 1 (16). С. 34-41.

4. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL:<http://www.imf.org/external/> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення 22.02.2018).

Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org> (дата звернення 22.02.2018).

Сайт «Мережа аналітичних центрів України». URL: <http://www.intellect.org.ua> (дата звернення 22.02.2018).

Journal website «Journal of Economic Theory». URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-economic-theory> (дата звернення 22.02.2018).

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри економічної теорії. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=149:kafedra-ekonomichnoi-teorii&Itemid=151 (дата звернення 22.02.2018).

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Результати успішного засвоєння навчальної дисципліни «Фінансовий бізнес-консалтинг» передбачають їх диференціацію на: відмінний (відповідає: підсумковій оцінці **A** за шкалою ECTS, типовий – оцінкам **C** і **B** і пороговий – оцінкам **E** і **D**) рівні за вимогами до сформованих компетентностей.

Досягнення відмінного рівня сформованості предметних компетентностей означає відмінне оволодіння знаннями, уміннями і практичними навичками. Наявна системність знань студента. Студент може вільно застосовувати отримані знання і демонструвати набуті уміння та практичні навички у складних та нетипових ситуаціях.

Досягнення типового рівня сформованості предметних компетентностей означає добре або дуже добре оволодіння знаннями, уміннями та практичними навичками. Студент може застосувати отримані знання і демонструвати набуті уміння та практичні навички як у простих, так і в складних ситуаціях. Наявний зв'язок між окремими знаннями у студента, проте відчувається недостатність умінь і практичних навичок із системного оцінювання відповідної інформації.

Досягнення порогового рівня сформованості предметних компетентностей означає задовільне або достатнє оволодіння знаннями, уміннями та практичними навичками. Для порогового рівня характерна фрагментарність знань. У простих, типових, стандартних ситуаціях студент може застосувати отримані знання і демонструвати набуті уміння та практичні навички, однак він не здатний цього зробити при підвищенні рівня складності ситуації.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Фінансовий бізнес-консалтинг» виставляється в залікову книжку відповідно до шкали як показано нижче в *табл. 5*.

Табл. 5

| Оцінка за шкалою ECTS | Визначення | Оцінка за національною шкалою | Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ |
|-----------------------|--|-------------------------------|---|
| A | Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок | зараховано | 90 – 100 |
| B | Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками | | 80 – 89 |
| C | Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок | | 75 – 79 |
| D | Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків | | 70 – 74 |
| E | Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії | | 60 – 69 |
| FX | Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати | не зараховано | 35 – 59 |
| F | Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс | | 0 – 34 |

6. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Фінансовий бізнес-консалтинг як вид послуг.
2. Фінанси. Функції фінансів.
3. Фінансові відносини. Інтереси суб'єктів фінансових відносин.
4. Державні фінанси .
5. Фінансами суб'єктів господарювання.
6. Фінанси домогосподарств.
7. Класифікація фінансових ресурсів.
8. Фінансовий механізм. Фінансове забезпечення.
9. Фінансове регулювання. Фінансове планування. Фінансовий контроль.
10. Фінансовий бізнес-консалтинг в умовах невизначеності та ризиків.
11. Сутність та складові фінансового ризику.
12. Комплексна консультативна послуга з перевірки належної сумлінності – Дью Ділідженс (Due Diligence, DueD, DDG).
13. Фінансова система: сутність та складові.
14. Бюджетна система. Бюджет як фонд фінансових ресурсів.
15. Страхування. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
16. Форми, типи соціального ризику та галузі соціального страхування
17. Страхувальний ринок. Страхова послуга.
18. Міжнародні фінанси.
19. Консалтинг щодо аспектів фінансової безпеки. Складові фінансової безпеки.
20. Фінанси фірми (підприємства). Фінансові ресурси підприємства.
21. Фінансові результати діяльності підприємства.
22. Консалтинг щодо оптимізації фінансового стану підприємства.
23. Форми фінансово-промислових корпоративних об'єднань (ФПКО). Види фінансових груп.

24. Специфіка злиттів та поглинань M&A (Mergers & Acquisitions).
25. Податки. Податкова система. Податкові відносини.
26. Принципи оподаткування. Функції податків.
27. Прямі податки. Податок на прибуток. Податок на доходи фізичних осіб.
28. Непрямі податки.
29. Державні податки. Місцеві податки та збори.
30. Фіскальна політика. Консалтинг щодо оптимізації оподаткування.
31. Фінансовий ринок.
32. Ринок грошей і ринок капіталів (ринок кредитних ресурсів і ринок цінних паперів).
33. Фінансовий бізнес-консалтинг щодо кредитно-банківської системи.
34. Фінансовий бізнес-консалтинг щодо ринку цінних паперів та фондової біржі.
35. Інтернаціоналізація фінансової сфери.
36. Глобальний фінансовий простір.
37. Глобалізація фінансового ринку.
38. Фінансова глобалізація.
39. Фінансовий бізнес-консалтинг щодо фінансової нестабільності.
40. Передумови фінансової нестабільності.

ЗМІСТ

| | |
|---|----|
| 1. Загальні поради..... | 3 |
| 2. Плани практичних занять. Завдання для самостійної роботи.... | 5 |
| 3. Загальний список літератури..... | 37 |
| 4. Інтернет-ресурси..... | 40 |
| 5. Критерії оцінювання рівня підготовки студентів..... | 42 |
| 6. Питання до заліку..... | 44 |

Навчальне видання

Електронне видання

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВИЙ
БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГ»**

для студентів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»
денної форми навчання

У к л а д а ч НЕЧИПОРУК Людмила Володимирівна

Відповідальна за випуск *Л. С. Шевченко*

Редактор *В. В. Арнаутова*

Комп'ютерна верстка *А. В. Старжинської*